Σχέδιο Δράσης για καλλιέργεια του ιστορικού γραμματισμού σε μαθητές και μαθήτριες Στ΄ τάξης

Σχολική Χρονιά: 2025-2026

Σκοπός:

Γενικός σκοπός του συγκεκριμένου σχεδίου δράσης είναι η καλλιέργεια του ιστορικού γραμματισμού, επιδιώκεται η οικοδόμηση δηλαδή: α) συνεκτικής και επαρκούς γνώσης περιεχομένου για το παρελθόν (περίοδοι, γεγονότα, φαινόμενα και άνθρωποι του παρελθόντος), και β) επιστημολογικής κατανόησης της Ιστορίας (μέθοδοι και διαδικασίες της επιστήμης της Ιστορίας, κατανόηση της ερμηνευτικής φύσης, των μορφών και των ορίων της ιστορικής γνώσης). Οι δραστηριότητες του σχεδίου παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα.

Δραστηριότητες	Χρονο-διάγραμμα	Αξιολόγηση
1. «Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι και η Κύπρος» Στο πλαίσιο αυτού του πρότζεκτ, οι μαθητές και μαθήτριες διερεύνησαν τον τρόπο που συγκροτήθηκε η αφήγηση γύρω από τη λεγόμενη επίσκεψης του Λεονάρντο ντα Βίντσι στα Λεύκαρα το 1481, κατά την οποία φέρεται να αγόρασε κέντημα, το οποίο στη συνέχεια δώρισε στον Καθεδρικό Ναό του Μιλάνου (Duomo di Milano). Σκοπός ήταν τα παιδιά να αντιληφθούν τη σημασία της τεκμηρίωσης ενός ιστορικού γεγονότος και να μπορούν να καθορίζουν τα κριτήρια που καθιστούν επαρκή την τεκμηρίωση ενός ιστορικού ισχυρισμού. Παράλληλα, επιδιώκεται να κατανοήσουν τη δυσκολία πλήρους τεκμηρίωσης γεγονότων του παρελθόντος και το ότι υπάρχουν περιπτώσεις για τις οποίες ο/η ερευνητής/τρια δεν μπορεί να είναι απόλυτα βέβαιος/η ότι συνέβησαν. Επιπρόσθετα, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές/στις μαθήτριες να προβληματιστούν για το πώς διαμορφώνεται ένας μύθος, τι τον καθιστά αληθοφανή και τι ενδεχομένως εξυπηρετεί. Η μελέτη του συγκεκριμένου θέματος επιλέγηκε επειδή καλύπτει μεγάλο εύρος της ιστορικής περιόδου που περιλαμβάνει το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Στ΄ τάξης. Συγκεκριμένα, η διερεύνηση ξεκινά από το τέλος της περιόδου της βασιλείας των Λουζινιάν στην Κύπρο, με τελευταία βασίλισσα την Αικατερίνη Κορνάρο και την εξάρτησή της από τη Γαληνοτάτη Δημοκρατία της Βενετίας. Συνάμα, εξετάστηκαν οι αλλαγές που επέφερε στην ανθρώπινη σκέψη και έκφραση το κίνημα της Αναγέννησης, με ειδική αναφορά στο έργο του Λεονάρντο ντα Βίντσι ως ενός από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της. Ακολούθως, στο πλαίσιο της μελέτης της περιόδου της βρετανικής κατοχής της Κύπρου, διερευνώνται οι ενδεχόμενοι λόγοι για τους οποίους η βρετανική αποικιακή κυβέρνηση, τη δεκαετία του 1930, έφερε στο προσκήνιο την πιθανή	Σεπτέμβριος- Μάρτιος 2026	Αξιολόγηση θα γίνει μέσω των παρουσιάσεων του θέματος από τα παιδιά. Η παρουσίαση θα έχει τη μορφή αφίσας με ενδεικτικές εικόνες και επεξηγηματικά κείμενα.

Δραστηριότητες	Χρονο-διάγραμμα	Αξιολόγηση
επίσκεψη του Λεονάρντο ντα Βίντσι στο νησί. Τέλος, έγινε διασύνδεση του αποικιακού αφηγήματος με την προσπάθεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, τη δεκαετία του 1980, να προωθήσει τον τουρισμό, επαναφέροντας το θέμα μέσω της κυκλοφορίας σχετικών γραμματοσήμων. Τέλος, γίνεται συζήτηση για τους λόγους που ακόμη και σήμερα, το λευκαρίτικο κέντημα αποτελεί σύμβολο σύνδεσης κυπριακού και δυτικού πολιτισμού, παίρνοντας ως αφορμή την παρουσίαση του λογότυπου της Κυπριακής Προεδρίας της Ε.Ε. το 2026. Οι πηγές που μελετήθηκαν, περιλάμβαναν: μεταφρασμένα αποσπάσματα από το ημερολόγιο του Λεονάρντο ντα Βίντσι, αποσπάσματα από κείμενο του κυβερνήτη Sir Ronald Storrs (Orrientations, 1937) και του Rupert Gunnis (Historic Cyprus), καθώς και δημοσίευμα του Διευθυντή των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Κύπρου που επεξηγεί την κυκλοφορία σειράς γραμματοσήμων με θέμα την επίσκεψη του Λεονάρντο ντα Βίντσι στην Κύπρο το 1981 και σύγκριση με το κείμενο συνέντευξης του Δημάρχου Λευκάρων το 2026 για την επιλογή του λευκαρίτικου σχεδίου ως το λογότυπο της Κυπριακής Προεδρίας της Ε.Ε. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθεί επιτόπια μελέτη της ιστορίας του λευκαρίτικου κεντήματος, με επίσκεψη στο Μουσείο Χειροτεχνίας στα Λεύκαρα (Μάρτιος 2026). Οι μαθητές/μαθήτριες θα καταγράψουν σχετικές παραδόσεις, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στη βενετσιάνικη επιρροή.		

Δραστηριότητες	Χρονο-διάγραμμα	Αξιολόγηση
2. Επίσκεψη μαθητών/ριών Στ΄ τάξης στο Κέντρο Εικαστικών Τεχνών & Έρευνας (CVAR) για παρακολούθηση του εκπαιδευτικού προγράμματος «Η Κύπρος στην Οθωμανική Εποχή». Σκοπός της επίσκεψης είναι τα παιδιά να παρατηρήσουν τα εκθέματα του μουσείου και να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες διερεύνησης και εξοικείωσης με τα στοιχεία της Οθωμανικής περιόδου της κυπριακής ιστορίας και να διακρίνουν πόσα από αυτά είναι παρόντα ως τις μέρες μας.	Μάρτιος 2026	Τα παιδιά θα συμπληρώσουν φύλλο εργασίας με δραστηριότητες που σχετίζονται με τα θέματα που θα μελετήσουν κατά την επίσκεψη τους στο μουσείο